

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 397/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Rybár, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 ECdo 1/2020 z 18. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Rybárom, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 ECdo 1/2020 z 18. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ v právnom postavení povinného je účastníkom exekučného konania vedeného pred Okresným súdom Brezno (ďalej len „okresný súd“). Poverením č. 5603 062770 z 27. januára 2015 okresný súd poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD., pričom uvedené exekučné konanie prebiehalo na podklade rozhodcovského rozsudku vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a. s., Karloveské rameno 8, Bratislava, IČO 35 807 598. Podaním z 3. júla 2015 sa sťažovateľ domáhal zastavenia predmetnej exekúcie, keďže rozhodcovskú zmluvu, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie veci je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je *ex lege* neplatnou. O uvedenom návrhu na zastavenie exekúcie okresný súd rozhodol tak, že tento návrh zamietol, pretože podľa jeho názoru v prípade uzavretej úverovej zmluvy nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Sťažovateľ totiž v predmetnej úverovej zmluve uviedol, že je živnostník, okrem iných osobných údajov zadal aj svoje IČO a podpísal vyhlásenie, že požičané finančné prostriedky sú mu poskytnuté na účely podnikania. Proti uvedenému rozhodnutiu sa povinný sťažovateľ svojím podaním z 5. septembra 2016 v celom rozsahu odvolal, pričom vo svojom odvolaní poukázal na to, že predmetnú úverovú zmluvu je aj napriek vyhláseniu o účele použitia finančných prostriedkov uvedenému v úverovej zmluve potrebné považovať za zmluvu spotrebiteľskú. O podanom odvolaní rozhodol odvolací súd tak, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s právnou argumentáciou a odôvodnením rozhodnutia okresného súdu. Keďže podľa názoru sťažovateľa odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol tak, že podané dovolanie ako neprípustné odmietol, a to s odkazom na § 202 ods. 4 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom od 1. apríla 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok v znení účinnom od 1. apríla 2017“), podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora nie je proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní prípustné.

3. Sťažovateľ tvrdí, že zákonné ustanovenie, na ktoré v napadnutom uznesení poukázal najvyšší súd (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017), nemalo byť v danom prípade vôbec aplikované. Napriek tomu, že k podaniu dovolania došlo až 12. septembra 2019, sťažovateľ tvrdí, že toto dovolanie bolo podané v rámci konania, ktoré sa začalo pred 1. aprílom 2017, a preto bolo prípustnosť dovolania potrebné posudzovať podľa právnych predpisov účinných do 31. marca 2017. Sťažovateľ poukázal na § 243 ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, podľa ktorého sa celé exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 a všetky procesné úkony v nich urobené riadia právnymi predpismi účinnými pred 1. aprílom 2017. Sťažovateľ dodal, že samotný Exekučný poriadok v znení účinnom do 31. marca 2017 žiadnym spôsobom nevylučoval možnosť podania dovolania proti rozhodnutiam vydaným v exekučnom konaní. Taktiež možnosť podania dovolania proti rozhodnutiam v exekučnom konaní nevylučoval ani zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov ako všeobecný procesný predpis.

4. Sťažovateľ dospel k záveru, že odmietnutím podaného dovolania zo strany najvyššieho súdu bez akejkoľvek opory v procesnom práve došlo napadnutým uznesením k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

5. Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], štátneho občana Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.02.2020 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn.: 3ECdo/1/2020 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.02.2020, vydané v konaní vedenom pod sp. zn.: 3ECdo/1/2020 sa ruší a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 268,49 EUR 5 DPH na účet právneho zástupcu sťažovateľa, Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

12. Podľa § 243h ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Pravidlá pre pridelovanie vecí exekútorom podľa § 55 ods. 4 a 5 sa použijú len s ohľadom na veci pridelené podľa predpisov účinných po 1. apríli 2017.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje

zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú [čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012)].

16. Z judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017) vyplýva, že otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú. Postup súdu v súlade so zákonom preto ani nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia práva sťažovateľa.

17. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, ako aj vytvárať určitý procesný filter zabraňujúci neúmernej litigačnej záťaži najvyššieho súdu v prípade, ak vec *prima facie* nedosahuje intenzitu odôvodňujúcu zásah z pozície dovolacieho súdu, pričom vzhľadom na ich jednoznačné vyjadrenie dotknuté osoby musia počítat' s tým, že tieto pravidlá budú aplikované.

18. Ústavný súd konštatuje, že novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných zákonných ustanoveniach vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčila žiadne prechodné pravidlo. Prechodné ustanovenie, na ktoré poukazoval sťažovateľ (§ 243h ods. 1 Exekučného poriadku), nemožno extenzívne vzťahovať aj na konanie o mimoriadnych

opravných prostriedkoch. Tento záver je daný procesnoprávnym charakterom predmetného ustanovenia (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku) a nepriamo aj samotným obsahom prechodných ustanovení (§ 243h až § 243k Exekučného poriadku), ktoré upravujú niektoré praktické aspekty týkajúce sa exekučného konania vo vzťahu k súdnemu exekútorovi. Navyše k rovnakému záveru nabáda aj gramatický výklad predmetného ustanovenia, keď pod výraz „exekučné konania“ nemožno podriaďiť aj rozhodovanie o mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatnému rozhodnutiu v exekučnom konaní. Ústavný súd podotýka, že nosným znakom intertemporality procesných právnych predpisov je princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy. Tento princíp je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy (PROCHÁZKA, R., KÁČER, M. *Teória práva*. Bratislava : C. H. Beck, 2013, s. 173.).

19. Ústavný súd uvádza, že v súvislosti s okamžitou aplikabilitou § 202 ods. 4 Exekučného poriadku je už k dispozícii aj početná judikatúra najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017 a najmä rozhodnutie sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2018). Sťažovateľom napádaný procesný postup najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania v exekučnom konaní podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku odobril aj ústavný súd (II. ÚS 185/2018). Z už uvedených rozhodnutí vyplýva, že okamžitá aplikabilita § 202 ods. 4 Exekučného poriadku nastupuje, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy, t. j. Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017. V preskúmvanej veci je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané a dovolacie konanie začaté už za účinnosti novej právnej úpravy (26. júna 2019). Na toto dovolacie konanie z hľadiska prípustnosti dovolania bolo preto potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní.

20. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval (a stabilizovaná judikatúra priamo vyžadovala, pozn.), preto napadnuté uznesenie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

21. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

22. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zasahoval, pretože ním nemohlo byť porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu